

Priority slovenského potravinárstva pre rok 2024

Únia potravinárov Slovenska rokovala na svojom marcovom valnom zhromaždení aj o prioritách pre rok 2024. Tie vychádzajú najmä z dlhodobého finančne poddimenzovaného stavu, v akom sa potravinársky priemysel v SR ocitol.

Aj preto schválené hlavné úlohy Únie potravinárov Slovenska reflektujú najmä na absentujúce štátne pomoci a neustále sa zvyšujúce náklady domácich firiem na výrobu potravín. Tohtoročné priority Únie potravinárov Slovenska si v konečnom dôsledku kladú za cieľ zvýšiť konkurencieschopnosť slovenských potravinárskych podnikov na domácom a aj jednotnom európskom trhu.

1. Budovanie moderného a konkurencieschopného potravinárstva v podmienkach Slovenskej republiky

Únia potravinárov Slovenska bude požadovať plnenie nastavených cieľov Vízie spoločných postupov pri budovaní moderného pôdohospodárstva v horizonte roku 2035 v jednotlivých rokoch tak, aby boli dosahované plánované parametre rozvoja potravinárskeho priemyslu v SR.

Vízia spoločných postupov pri budovaní moderného pôdohospodárstva v horizonte roku 2035 slúži na budovanie moderného pôdohospodárstva z pohľadu zvyšovania potravinovej sebestačnosti Slovenska, podielu zastúpenia na Slovensku vyrobených potravín na pulte obchodu a konkurencieschopnosti výrobcov potravín na domácom trhu a trhu EÚ.

2. Štátna pomoc na podporu potravinárskeho priemyslu v Slovenskej republike

Cieľom je zabezpečenie energetických zdrojov za prijateľné ceny pre zamedzenie rastu inflácie cien potravín. Únie potravinárov Slovenska je za predĺženie podpory potravinárskeho priemyslu cez Dočasný krízový rámec v dôsledku agresie Ruska voči Ukrajine v platnom znení. Zároveň odporúča hľadať možnosti finančnej podpory pre všetky potravinárske podniky (vrátane veľkých a

prepojených podnikov), ktoré vyčerpali limity stanovené Dočasným krízovým rámcom.

Je potrebné vypracovať novú schému štátnej pomoci Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR na podporu potravinárskeho sektora v dôsledku agresie Ruska voči Ukrajine na nasledujúce obdobie podľa aktuálnych podmienok Dočasného krízového rámca (predpokladaná platnosť do júna 2024), ktorej cieľom bude poskytnúť potravinárskym podnikom finančné prostriedky na krytie zvýšených nákladov na zemný plyn a elektrinu a zachovať kontinuitu hospodárskej činnosti potravinárskych podnikov. Zároveň je potrebné vypracovať schému štátnej pomoci s rovnakým cieľom mimo Dočasného krízového rámca.

Pre riešenie konkurencieschopnosti potravinárskeho priemyslu na Slovensku je nevyhnutné vytvoriť legislatívny rámec pre dlhodobý a transparentný systém štátnej pomoci a každoročne vyčleniť dostatočné finančné zdroje v štátnom rozpočte na podporu potravinárstva, porovnateľné s okolitými krajinami.

Je potrebné vypracovať a notifikovať schémy štátnej pomoci pre potravinársky priemysel a na ich realizáciu vyčleniť dostatočné finančné zdroje zo štátneho rozpočtu. Prioritne sa zamerať na poskytovanie štátnej pomoci na:

- „Zelené energie pre potravinárov“ – dotácie vo výške časti spotrebnej dane z elektriny a zemného plynu na základe reálnej spotreby elektriny a zemného plynu v danej prevádzke spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a platby stanoveného percenta kompenzácie nákladov na elektrinu a zemný plyn vypočítanej na základe reálnej spotreby elektriny a zemného plynu v danej prevádzke spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby,
- „Zelenú naftu pre potravinárov“ – dotácie vo výške časti spotrebnej dane z minerálnych olejov vyčíslenej na základe reálnej spotreby pohonných hmôt na dovoz hlavnej suroviny pre spracovanie poľnohospodárskej prvovýroby a na základe reálnej spotreby pohonných hmôt na logistiku spojenú s odbytom finálnych produktov spracovania poľnohospodárskej prvovýroby v danej prevádzke spracovania poľnohospodárskej prvovýroby.
- Marketingovú podporu v sektore spracovania poľnohospodárskych výrobkov.

- Investičnú podporu do technicko-technologického rozvoja v sektore spracovania poľnohospodárskych výrobkov.

Z hľadiska konkurencieschopnosti potravinárskej výroby je potrebné nemalú pozornosť venovať aj dostatočnej finančnej podpore zo štátneho rozpočtu do poľnohospodárskej prvovýroby a to prednostne na produkciu, ktorá tvorí vstupy pre domáce spracovateľské kapacity.

Slovenskí potravinári presadzujú spoluprácu pri hľadaní reálnych možností na zvýšenie podielu slovenských potravín vo verejnom stravovaní vrátane štátnej pomoci na ich realizáciu.

3. Potravinársky priemysel ako súčasť Strategického plánu SR k Spoločnej poľnohospodárskej politike EÚ a Plánu obnovy a odolnosti SR

Projekty podporujúce modernizáciu, automatizáciu a inovácie v potravinárskej výrobe na Slovensku musia byť vo väčšej miere neoddeliteľnou súčasťou Spoločnej poľnohospodárskej politiky Európskej únie v programovacom období 2021 - 2027, zásadného dokumentu, ktorý nastavuje systém európskych dotácií do poľnohospodárstva a potravinárstva.

Je nevyhnutné usilovať sa o výrazné navýšenie objemu finančných prostriedkov v operačnom programe PRV 2021-2027 určených pre investície na spracovanie, uvádzanie na trh a vývoj poľnohospodárskych výrobkov s cieľom znížiť investičný dlh potravinárskeho priemyslu na Slovensku a zvýšiť efektivitu finalizácie produktov poľnohospodárskej prvovýroby na potraviny s vysokou pridanou hodnotou.

Únia potravinárov Slovenska už dlhodobo požaduje zaradenie subjektov potravinárskeho priemyslu medzi oprávnených žiadateľov z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky pre oblasť odpadového hospodárstva a investícií zelených energií a úspory energií.

Z hľadiska konkurencieschopnosti potravinárskej výroby je potrebné venovať pozornosť investíciám v oblasti udržateľnosti potravinárskej výroby, používaniu vhodných obalových materiálov, recyklovateľnosti používaných obalových materiálov, modernizácii technologických zariadení za

účelom znižovania energetickej spotreby a zavádzania vlastných zelených zdrojov energií.

4. Podnikateľské prostredie v sektore potravinárstva

Naším spoločným záujmom je posilnenie konkurencieschopnosti slovenského potravinárskeho priemyslu s cieľom garantovať v oblasti prijímania politík predvídateľné a stabilné prostredie smerujúce k jeho rozvoju a dlhodobej udržateľnosti.

- Dôsledne skúmať a prehodnocovať vplyv pripravovaných legislatívnych a nelegislatívnych opatrení na národnej úrovni a na úrovni EÚ, ktoré ovplyvňujú podnikateľské prostredie v potravinárstve z pohľadu jeho konkurencieschopnosti a udržateľnosti:
 - označovanie výživovej hodnoty na prednej strane obalov,
 - označovanie pôvodu,
 - označovanie udržateľnosti potravín,
 - revízia označovania dátumu minimálnej trvanlivosti,
 - ochrana názvov živočíšnych produktov,
 - nová smernica o odpadoch - znižovanie potravinového odpadu,
 - nové nariadenie o obaloch - znižovanie množstva obalov, obmedzenie nepotrebných a nadmerných obalov, opätovné využitie obalov, kvalitnejšia recyklácia
 - Presadzovať a podporovať opatrenia na stabilizáciu a znižovanie výrobných nákladov v potravinárskom priemysle.
 - Presadzovať zavedenie dlhodobého systému odvodových úľav pre zamestnávateľov v potravinárskom priemysle.
 - Presadzovať znižovanie nákladov pre výrobcov potravín vyplývajúcich z rozšírenej zodpovednosti výrobcov za spätný zber odpadov z obalov potravín uvedených na trh.
 - Presadzovať a podporovať opatrenia na znižovanie záporného salda zahraničného obchodu s potravinami. To sa opätovne zvyšuje aj v medziročnom porovnaní. Štatistický úrad Slovenskej republiky v marci informoval o predbežných údajoch za celý rok 2023: saldo zahraničného obchodu s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami bolo v roku 2023 pasívne v objeme 2, 238 mld. eur a v porovnaní s minulým rokom sa zvýšilo o 321,4 mil. eur (16,8 %).

- Podporovať zvyšovanie produkcie slovenských potravín vyrábaných z poľnohospodárskych surovín, pre ktoré sú na Slovensku vhodné podmienky.
- Podporovať riešenia na zabezpečenie dostatku vstupných surovín pôvodom zo Slovenskej republiky v potravinárskom a krmovinárskom priemysle.
- Podporovať riešenia na udržanie kvalifikovaných zamestnancov v potravinárskom sektore, vrátane úpravy legislatívy v oblasti odchodu do predčasného dôchodku a súbehu predčasného dôchodku a pracovného pomeru.
- Podporovať čistotu podnikateľského prostredia v zmysle zamedzenia predaja nekvalitných potravín, falšovaných potravín a potravín na báze daňových deliktov.
- Podporovať zlepšenie postavenia potravinárov v dodávateľsko-odberateľských vzťahoch v obchode s potravinami.
- Podporovať riešenia na zmiernenie dopadov importu agropotravinárskych výrobkov z tretích krajín, ktoré narúša podnikateľské prostredie v oblasti potravinárstva v Slovenskej republike.

Únia potravinárov Slovenska

Únia potravinárov Slovenska (ÚPS) je združenie fyzických a právnických osôb a samosprávnych organizácií združujúcich fyzické a právnické osoby, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť v potravinárstve, v technických, obchodných, vedeckých a výskumných službách pre potravinárstvo a sú členmi Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory. Stratégiou ÚPS je zvýšiť konkurencieschopnosť a výkonnosť slovenského potravinárskeho priemyslu. Úlohou ÚPS je vytvárať vhodné legislatívne prostredie a znižovanie administratívnej záťaže pre potravinársky sektor. Cieľom ÚPS je obhajoba a ochrana spoločných záujmov a presadzovanie požiadaviek svojich členov v záujme rozvoja a zvelaďovania potravinárskej výroby na Slovensku.

Členmi Únie potravinárov Slovenska sú:

Slovenský zväz pekárov, cukrárov a cestovinárov

Slovenský mliekarenský zväz

Slovenský konzervárenský zväz

Slovenský cukrovarnícky spolok

Slovenská spoločnosť mlynárov

Slovenské združenie výrobcov piva a sladu

Únia hydínárov Slovenska

Združenie výrobcov liehu a liehovín na Slovensku; Zväz vinohradníkov a vinárov Slovenska

Segment výroby olejov; Segment výroby a spracovania mäsa